

Odpowiedzialność członka zarządu spółki z o.o. będącego jednocześnie jej wierzycielem, za zobowiązania spółki

[Stan prawny]

Wierzyciele spółki z o.o. mogą dochodzić zaspokojenia z majątku członków jej zarządu, w sytuacji gdy egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna. Członkowie zarządu odpowiadają całym swoim majątkiem (art. 299 k.s.h.). Odpowiedzialność członków zarządu jest solidarna, co oznacza, iż wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregokolwiek z dłużników zwalnia pozostałych (art. 366 § 1 k.c.).

Natomiast w sytuacji, gdy jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach może on żądać zwrotu od współdłużników. Jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego, dłużnik, który świadczenie spełnił, może żądać zwrotu w częściach równych. Część przypadająca na dłużnika niewypłacalnego rozkłada się zaś między współdłużników (art. 376 k.c.).

[Stan faktyczny]

Członek zarządu spółki z o.o. udzielił spółce pożyczki, spółka jednakże nie spłaciła swojego zobowiązania w terminie. W konsekwencji członek zarządu i zarazem wierzyciel spółki wystąpił z powództwem przeciwko niej uzyskując korzystne dla siebie orzeczenie. Spółka pomimo uprawomocnienia się orzeczenia sądu nie spełniła zobowiązania. Wierzyciel zatem wystąpił na drogę postępowania egzekucyjnego, które jednak zakończyło się stwierdzeniem jego bezskuteczności. Wobec tego wierzyciel wystąpił z roszczeniem, na podstawie art. 299 k.s.h., przeciwko jednemu z pozostałych członków zarządu.

[Orzeczenie sądu]

Członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, odpowiedzialny solidarnie wraz z pozostałymi członkami zarządu za jej zobowiązania (art. 299 § 1 k.s.h.), który jest wierzycielem spółki z tytułu udzielonej pożyczki, może na podstawie art. 376 k.c., według zasad przewidzianych w tym przepisie, żądać od każdego z pozostałych członków zarządu zwrotu odpowiedniej części wierzytelności.

[Praktyczne znaczenie orzeczenia]

Cytowana uchwała Sądu Najwyższego wyjaśnia uprawnienia członka zarządu spółki będącego jednocześnie jej wierzycielem. W takim przypadku bowiem może dojść do sytuacji, w której jedna osoba będzie jednocześnie dłużnikiem (na mocy art. 299 k.s.h.) oraz wierzycielem, co doprowadzi do wygaśnięcia wierzytelności. Członek zarządu będący wierzycielem traktowany będzie zatem jak jeden z dłużników solidarnych, który spełnił całe zobowiązanie. Przysługuje mu zatem roszczenie regresowe wobec pozostałych członków zarządu (współdłużników solidarnych).

Roszczenie to jest jednakże ograniczone do „odpowiedniej części wierzytelności”. W sytuacji, zatem gdy każdy z członków zarządu ponosi winę za zaistniałą sytuację i żaden z nich nie przyczynił się w sposób szczególny do jej powstania, każdy z nich odpowiada w tej samej części. Dlatego też członek zarządu będący wierzycielem może dochodzić od pozostałych kwoty pomniejszonej o jego udział w takim zobowiązaniu.

Zgodnie z art. 299 § 2 k.s.h., pozostali członkowie zarządu mogą się uwolnić od odpowiedzialności, jeżeli wykażą, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody.

[Sygnatura]

Uchwała Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2008 roku, sygn. III CZP 75/2007, publikowany
Strona internetowa Sądu Najwyższego, <http://www.sn.pl>.